

Ainekava

Õppeaine: **inimeseõpetus**, tundide arv **1 (65-minutiline)**, klass: **12**

12. klassi õpitulemused
- kirjeldab perekonna ja peresuhete muutumist aegade vältel
- selgitab kooselu ja perekonna vormide mitmekesisust, analüüsides nende eeliseid ning puudusi
- analüüsib perekonna funktsioone indiviidi ja ühiskonna seisukohast ning selgitab, kuidas oleneb nende täitmine igast pereliikmest
- selgitab perekeskse ja individualistliku perekäsitluse olemust
- kirjeldab püsisuhte loomist ja säilimist mõjutavaid tegureid ning tähtsustab positiivseid tundeid ja negatiivsete tunnetega toimetulekut turvalise püsisuhte alusena
- mõistab püsisuhtest tulenevat vastutust ning kirjeldab toimetulekuviise lähisuhete lõppemise korral
- kirjeldab armastuse olemust, võttes aluseks armastuse liigituse
- selgitab seksuaalsuhete seotust armastusega ning turvalise ja vastastikku rahuldust pakkuva seksuaalkäitumise põhimõtteid inimsuhetes
- kirjeldab, kuidas mõjutavad ühiskond ja kultuur suhtumist seksuaalsusesse ning seksuaalsuhtesse
- analüüsib registreeritud ja vabaabieliu võimalikke eeliseid ning puudusi
- selgitab abieluga seonduvate tavade ja kommete tugevdavat ning toetavat mõju inimsuhetele
- kirjeldab abielu perioode ning abieluga kohanemist ja rahulolu mõjutavaid tegureid
- selgitab abielusuhtest tulenevaid õigusi ja kohustusi
- kirjeldab lapsevanemaks olemist, lähtudes selle komponentidest
- analüüsib vanemate kasvatustlikust rollist tulenevat vastutust lapse kasvatamisel
- analüüsib vanemate kasvatustiile, lähtudes lapse arengu toetamisest kodukasvatases
- selgitab tegureid, mis mõjutavad inimese reproduktiivtervist
- kirjeldab tõhusaid meetodeid, mis aitavad planeerida rasedust soovitud ajal
- selgitab planeerimata rasedusega kaasnevaid valikuid ning neid mõjutavaid tegureid
- selgitab laste arengulisi vajadusi varajases lapseas ja vanemate osa nende rahuldamisel
- selgitab lapse ja vanema vahelise kiindumusuhete olemust ning vanemate mõju selle kujunemisele
- analüüsib kodukasvatuse olemust ja tähtsust lapse arengus
- teadvustab kodu kui turvalise elukeskkonna mõju inimese ja tema lähisuhete arengule
- selgitab ning oskab näha võimalusi pereliikmete vajaduste ja väärtustega arvestamiseks ning vastastikuseks toetuseks ja abiks
- kirjeldab pereliikmete rollide ja rollinõuete kokkuleppelisust ja paindlikkust ning nende mõju peresuhetele
- demonstreerib õpisisituatsioonis tõhusaid lahkkelide lahendamise viise peres
- kirjeldab tegureid, mis mõjutavad pereliikmete füüsilist, emotsionaalset, sotsiaalset ja vaimset tervist ja tervislikku eluviisi, ning selgitab võimalusi neid säilitada ja parandada
- teab, kuidas sõltuvus erinevatest ainetest või tegevustest mõjutab peresuhteid, ning selgitab kaassõltuvuse olemust
- oskab seada tervise edendamiseks seonduvaid eesmärges nii enda, perekonna kui ka kogukonna tasandil

- teadvustab lahkumineku ja lahutuse põhjusi ning tagajärgi
- teadvustab leina olemust ning leinast ülesaamise võimalusi
- väärtustab perekondlike suhete säilimist ja perekonda
- oskab kavandada pere eelarvet ning mõistab iga pereliikme õigust oma ajale, ruumile ja materiaalsetele kulutustele, arvestades teisi
- teab põhilisi pereelu ja laste elu reguleerivad seadusi
- selgitab perekonna tähtsust inimese jaoks elu erinevatel perioodidel
- selgitab põlvkondi ühendavate sidemete tugevdavat ja toetavat mõju pereelule
- väärtustab perekonnaelu positiivset rikastavat mõju inimese lähisuhete võrgustikus

Klassi lahti kirjutatud õpitulemused	Õpitulemuste saavutamist toetav hindamine		Seos üldpädevuste ja läbivate teemadega kooli õppekava järgi
	hindamiskriteeriumid	kasutatud hindamismeetodid ja -mudelid	
<ul style="list-style-type: none"> - kirjeldab perekonna ja peresuhete muutumist aegade vältel - selgitab kooselu ja perekonna vormide mitmekesisust, analüüsides nende eeliseid ning puudusi - analüüsib perekonna funktsioone indiviidi ja ühiskonna seisukohast ning selgitab, kuidas oleneb nende täitmine igast pereliikmest - selgitab perikeskse ja individualistliku perekäsitluse olemust. 	<ul style="list-style-type: none"> - analüüsib perekonna ja selle eri vormide osa ajaloos ja tänapäeval - nimetab perekonna funktsioone, - analüüsib soorolle, abielu / vabaabielu - eristab ühisabielu rühmaabielu, polügaamiat, monogaamiat, polüandriat - mõistab, kuidas ühiskonnas toimuvad muutused avaldavad mõju perekonna ja peresuhetega seotud väärtustele ja traditsioonidele - selgitab ja toob näiteid 	<ul style="list-style-type: none"> - individuaalne töö/rühmatöö - 10 küsimust teemal „Minu sündimise lugu“. - diskussioon - mõistekaart - internetiallika kasutamine - juhtumianalüüs 	<p>Üldpädevused: enesemääratluspädevus, sotsiaalne pädevus, väärtuspädevus suhtluspädevus</p> <p>Läbivad teemad: „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” – inimeste erinevate tegevusalade areng eri ajajärgudel, majanduslikud protsessid ühiskonnas ning nende mõju inimtegevusele; väärtused ja kõlblus.</p> <p>Lõiming: ühiskonnaõpetus – pere, kui väärtus ühiskonnast lähtuvalt. Ajalugu perekonna ajalugu</p>

	<p>perekesksest ja individualistlikust perekäsitlusest.</p> <ul style="list-style-type: none"> - analüüsib perekonna tähtsust inimese jaoks elu erinevatel perioodidel 		
<ul style="list-style-type: none"> - kirjeldab püsisuhte loomist ja säilimist mõjutavaid tegureid ning tähtsustab positiivseid tundeid ja negatiivsete tunnetega toimetulekut turvalise püsisuhte alusena - mõistab püsisuhtest tulenevat vastutust ning kirjeldab toimetulekuviiise lähisuhete lõppemise korral - kirjeldab armastuse olemust, võttes aluseks armastuse liigituse - selgitab seksuaalsuhete seotust armastusega ning turvalise ja vastastikku rahuldust pakkuva seksuaalkäitumise põhimõtteid inimsuhetes; - kirjeldab, kuidas mõjutavad ühiskond ja kultuur suhtumist seksuaalsusesse ning seksuaalsuhetesse. 	<ul style="list-style-type: none"> - teab ja oskab analüüsida püsisuhte loomist ning säilimist mõjutavaid tegureid - mõistab püsisuhtest tulenevat vastutust ning analüüsib toimetulekuviiise lähisuhete lõppemise korral - kirjeldab armastuse olemust, võttes aluseks armastuse liigituse - mõistab seksuaalsuhete seotust armastusega ning turvalise ja vastastikku rahuldust pakkuva seksuaalkäitumise põhimõtteid inimsuhetes - kirjeldab, kuidas mõjutavad ühiskond ja kultuur suhtumist seksuaalsusesse ning seksuaalsuhetesse. 	<ul style="list-style-type: none"> - individuaaltöö - mõistekaart - juhtumianalüüs - dramatiseering - internetiallika kasutamine ja analüüs - esitlus 	<p>Üldpädevused: enesemääratluspädevus, sotsiaalne pädevus, väärtuspädevus suhtluspädevus</p> <p>Läbivad teemad: Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng, kultuuriline identiteet, tervis ja ohutus, väärtused ja kõlblus , tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Lõiming: bioloogia – inimese füsioloogia (suguelundid, nende funktsioonid jne) ühiskonnaõpetus – seksuaalkäitumise mõju ühiskonnale</p>
<ul style="list-style-type: none"> - analüüsib registreeritud ja 	<ul style="list-style-type: none"> - analüüsib registreeritud ja vabaabieliu võimalikke 	<ul style="list-style-type: none"> - kirjalik töö 	<p>Üldpädevused: enesemääratluspädevus,</p>

<p>vabaabieliu võimalikke eeliseid ning puudusi</p> <ul style="list-style-type: none"> - selgitab abieluga seonduvate tavade ja kommete tugevdavat ning toetavat mõju inimsuhetele; - mõistab lähedase sotsiaalse võrgustiku tähtsust abielu toetava süsteemina; - kirjeldab abielu perioode ning abieluga kohanemist ja rahulolu mõjutavaid tegureid; - selgitab abielusuhtest tulenevaid õigusi ja kohustusi 	<p>eeliseid ning puudusi</p> <ul style="list-style-type: none"> - teab abieluga seonduvate tavade ja kommete tugevdavat ning toetavat mõju inimsuhetele - analüüsib sotsiaalse võrgustiku tähtsust abielu toetava süsteemina - kirjeldab abieluperioode ning mõistab tegureid, mis mõjutavad abieluga rahulolu - teab abielusuhtest tulenevaid õigusi ja kohustusi 	<ul style="list-style-type: none"> - juhtumi analüüs - rollimäng 	<p>sotsiaalne pädevus, väärtuspädevus suhtluspädevus</p> <p>Läbivad teemad: tervis ja ohutus, kultuuriline identiteet, keskkond ja inimkonna jätkusuutlik areng, väärtused ja kõlblus</p> <p>Lõiming: Ühiskonnaõpetus – abielu tähtsus ühiskonnas. Bioloogia – võrdlus teiste isendidega. Ajalugu – abielu läbi ajaloo</p>
<ul style="list-style-type: none"> - kirjeldab lapsevanemaks olemist, lähtudes selle komponentidest; - analüüsib vanemate kasvatuslikust rollist tulenevat vastutust lapse kasvatamisel; - analüüsib vanemate kasvatusstiile, lähtudes lapse arengu toetamisest kodukasvatases; - selgitab tegureid, mis mõjutavad inimese reproduktiivtervist; - kirjeldab tõhusaid meetodeid, mis aitavad planeerida rasedust soovitud ajal; - selgitab planeerimata rasedusega kaasnevaid valikuid ning neid mõjutavaid 	<ul style="list-style-type: none"> - teab laste arenguvajadusi varases lapseas ja vanemate osa nende rahuldamisel - analüüsib lapse ja vanema vahelise kiindumussuhte olemust ning vanemate mõju selle kujunemisele - analüüsib kodukasvatuse olemust ja tähtsust lapse arengus - mõistab lapsevanemaks olemise rolli kui isiksuse arenguvõimalust - analüüsib vanemate kasvatuslikust rollist tulenevat vastutust lapse kasvatamisel - analüüsib vanemate kasvatusstiile, lähtudes lapse arengu toetamisest kodukasvatases 	<ul style="list-style-type: none"> - vaba diskussioon - ristsõna koostamine - juhtumianalüüs - kirjalik töö 	<p>Üldpädevused: enesemääratlus-, sotsiaalne, suhtlus-, väärtus-, õpipädevus</p> <p>Läbivad teemad: keskkond ja inimkonna jätkusuutlik areng, tervis ja ohutus, tehnoloogia ja innovatsioon, väärtused ja kõlblus, elukestev õpe ja karjääri planeerimine.</p> <p>Lõiming: bioloogia – rasestumine ja sünnitus. Ajalugu – lapse kasvatamine läbi ajaloo. Ühiskonnaõpetus – vanemlikud kohustused jms</p>

<p>tegureid</p>	<ul style="list-style-type: none"> - teab tegureid, mis mõjutavad inimese reproduktiivtervist, ja tõhusaid meetodeid raseduse plaanimiseks - analüüsib plaanimata rasedusega kaasnevaid valikuid ning neid mõjutavaid tegureid 		
<ul style="list-style-type: none"> - demonstreerib õpisisuolukutsioonis tõhusaid lahkhelide lahendamise viise peres; - kirjeldab tegureid, mis mõjutavad pereliikmete füüsilist, emotsionaalset, sotsiaalset ja vaimset tervist ja tervislikku eluviisi, ning selgitab võimalusi neid säilitada ja parandada - teab, kuidas sõltuvus erinevatest ainetest või tegevustest mõjutab peresuhteid, ning selgitab kaassõltuvuse olemust; - oskab seada tervise edendamisega seonduvaid eesmäärke nii enda, perekonna kui ka kogukonna tasandil; - teadvustab lahkumineku ja lahutuse põhjusi ning tagajärgi; - teadvustab leina olemust ning leinast ülesaamise võimalusi; 	<ul style="list-style-type: none"> - mõistab pereliikmete rollide ning rollinõuete kokkuleppelisust ja paindlikkust ning nende mõju peresuhtetele - rakendab õpisisuolukutsioonis tõhusaid lahkhelide lahendamise viise peres - teab tegureid, mis mõjutavad pereliikmete füüsilist, emotsionaalset, sotsiaalset ja vaimset tervist, ning oskab hinnata tervise säilitamist tervisliku eluviisi kaudu - analüüsib, kuidas mõjutab sõltuvus erinevatest ainetest või tegevustest peresuhteid, ning mõistab kaassõltuvuse olemust - analüüsib lahkumineku ja lahutuse põhjusi ning tagajärgi - selgitab leina olemust ning oskab kirjeldada leinast ülesaamise võimalusi - väärtustab perekonnasuhete säilimist 	<ul style="list-style-type: none"> - juhtumianalüüs - rollimäng - õppemäng - rühmatöö 	<p>Üldpädevused: enesemääratlus-, sotsiaalne, suhtlus-, väärtuspädevus</p> <p>Läbivad teemad: tervis ja ohutus, kultuuriline identiteet, keskkond ja inimkonna jätkussuutlik areng</p> <p>Lõiming: bioloogia – kasvatus ja lapse arengu seos Ajalugu – lapse kasvatamine ajaloos</p>

<ul style="list-style-type: none"> - väärtustab perekondlike suhete säilimist ja perekonda. 	<p>ja perekonda.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - oskab kavandada pere eelarvet ning mõistab iga pereliikme õigust oma ajale, ruumile ja materiaalsele kulutustele, arvestades teisi; - väärtustab perekonnaelu positiivset rikastavat mõju inimese lähisuhete võrgustikus 	<ul style="list-style-type: none"> - mõistab perekonna eelarve planeerimise ja kulutuse analüüsimise vajalikkust - mõistab iga pereliikme õigust oma ajale, ruumile ja materiaalsele kulutustele, arvestades teisi 		<p>Üldpädevused: enesemääratlus-, sotsiaalne, suhtlus-, väärtuspädevus, digipädevus</p> <p>Läbivad teemad: kultuuriline identiteet, väärtused ja kõlblus</p> <p>Lõiming: matemaatika – tulud, kulud, tasakaalus eelarve, ühiskonnaõpetus – turvaline ja toetav elukeskkond</p>